

Ο δικομματισμός σε διαρκή κρίση

Η έρευνα της VPRC που δημοσιεύει σήμερα η «Κ.Ε.» επιβεβαιώνει την κρίση του δικομματισμού και την τεράστια ρευστότητα του κομματικού συστήματος. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με τις σημερινές εκτιμήσεις για τους εκλογικούς συσχετισμούς, μπορεί κανείς να είναι *σχεδόν βέβαιος* για τα παρακάτω:

1. Η διαφορά των δύο κομμάτων διατηρείται μεν στις 3.5 ποσοστιαίες μονάδες, ωστόσο οι πτωτικοί ρυθμοί της ΝΔ είναι έντονοι και δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο τα δύο κόμματα να βρεθούν σε λίγους μήνες σε μια *κατάσταση ισοδυναμίας σε χαμηλά ποσοστά*. Η κρίση του δικομματισμού είναι συνεχής και με βάση τα σημερινά δεδομένα θα είναι πολύ δύσκολο τα δύο μεγάλα κόμματα να ξεπεράσουν αθροιστικά στις επόμενες εκλογές το 65%.
2. Για πρώτη φορά διαγράφεται έντονα η προοπτική η επόμενη Βουλή να είναι Βουλή έξι (6) κομμάτων, με την είσοδο των Οικολόγων – Πρασίνων. Η σημερινή έρευνα της VPRC καταγράφει το ρεύμα αυτό στο 3.5%, ενώ φαίνεται να διατηρεί μεγάλη δυναμική ανόδου. Η διαφορά του ποσοστού των Οικολόγων στη σημερινή έρευνα σε σχέση με τις τηλεφωνικές έρευνες (που κι αυτές ωστόσο διαβλέπουν ισχυρές ενδείξεις ανόδου τους) οφείλεται στη μέθοδο της έρευνας (κάλη) και στην παρουσία του κόμματος αυτού στο ψηφοδέλτιο. Το ποσοστό που καταγράφεται δείχνει πιο «πραγματικά» τον εκλογικό περίγυρο που αναμένεται να κινηθεί.
3. Η προοπτική εξακομματικής Βουλής ανατρέπει πολλά από τα δεδομένα σενάρια που συζητιούνται για κυβερνήσεις συνεργασίας. Η διασπορά των ψήφων, αλλά και των κοινοβουλευτικών εδρών, καθιστά πολύ πιο σύνθετο το «παιχνίδι των συνεργασιών».
4. Η δυναμική ανόδου του ΣΥΡΙΖΑ εξακολουθεί να είναι μεγάλη και κατά τα φαινόμενα έχει σταθεροποιηθεί. Δυναμική ανόδου, έστω και μικρή, αρχίζουν όμως να καταγράφουν τόσο το ΚΚΕ όσο και ο ΛΑΟΣ. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει τρεις μεγάλες δεξαμενές ψηφοφόρων: α) (πρώην) ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ, β) έντονες εισροές από το ΚΚΕ, γ) ισχυρότατη επιρροή στους νέους ψηφοφόρους και ευρύτερα στο «νέο εκλογικό σώμα» (έως 45 ετών), χώροι που λειτουργούν σε ένα εντελώς καινούργιο περιβάλλον ιεραρχήσεων σε σχέση με την πολιτική και τις κοινωνικές προσδοκίες. Το ΚΚΕ ανακάμπτει εμφανίζοντας αξιοσημείωτα κέρδη από τη δυσaréσκεια λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων, ενώ και ο ΛΑΟΣ εμφανίζει κέρδη από τη ΝΔ παρά το γεγονός ότι το εκλογικό του σώμα έχει ένα υψηλό βαθμό ρευστότητας.
5. Η δυναμική είσοδος των Οικολόγων – Πρασίνων στην πολιτική σκηνή δεν φαίνεται να επηρεάζει την άνοδο των δύο αριστερών κομμάτων. Οι μεγαλύτερες δεξαμενές ψήφων για τους Οικολόγους εμφανίζονται στην έρευνα αυτή: α) από τη ΝΔ (μεσοαστικά και αστικά στρώματα που είναι πρόθυμα να την εγκαταλείψουν λόγω δυσaréσκειας και περιβαλλοντικών ανησυχιών) και, β) από τα νεότερα ηλικιακά στρώματα, που αποδεσμεύονται από τις κομματικές ταυτίσεις και την παραδοσιακή πολιτική ατζέντα. Ο δρόμος για την αποσαφήνιση του πολιτικού στίγματος του νέου αυτού μορφώματος θα είναι μακρύς, ωστόσο οι πρώτες ενδείξεις δείχνουν ότι είναι πιθανόν να τοποθετηθεί στον ενδιάμεσο μεταξύ ΝΔ και ΠΑΣΟΚ χώρο. Κα'τι

τέτοιο, θα αμφισβητήσει την ηγεμονία της ΝΔ στον «μεσαίο χώρο» και θα αυξήσει τις πολιτικές της διαρροές.

6. Βασικός προσδιοριστικός παράγοντας των εκλογικών προτιμήσεων αναδεικνύεται αυτή τη στιγμή η εκτίμηση και ο βαθμός αισιοδοξίας για την πορεία των προσωπικών οικονομικών. Ο δείκτης ανησυχίας / απαισιοδοξίας είναι πολύ ισχυρός και βαραίνει καταλυτικά στη διαμόρφωση της κομματικής επιλογής. Η ΝΔ πλήττεται καθοριστικά στο πεδίο αυτό και θα είναι πολύ δύσκολο να ανακάμψει. Σε κάθε περίπτωση, φαίνεται να μην μπορεί να κινηθεί πάνω από το όριο του 35-36%, ποσοστό που αποτελεί και τον «σκληρό πυρήνα» της εκλογικής βάσης του συντηρητικού κόμματος ιστορικά στην Ελλάδα.
7. Στον αντίποδα, το ΠΑΣΟΚ δεν φαίνεται να έχει ξεπεράσει τις πληγές από την εποχή του «εκσυγχρονισμού». Το στίγμα του εξακολουθεί να είναι ασαφές και η εσωτερική του συνοχή χαμηλή. Η πάλαι ποτε ενιαία «δημοκρατική παράταξη» εμφανίζει σήμερα πολλαπλές κοινωνικές, ιδεολογικές και πολιτικές ταυτότητες και μια μεγάλη διασπορά ψήφων. Το στρατηγικό κενό επιλογών άρα αυτή τη στιγμή είναι εμφανές για τον χώρο.